

Henryk Bogacki

"Erlösung in Kirche und Welt", Bonifac A. Willems, Freiburg-Basel-Wien 1968 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/4, 209-210

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

rzy zamierzają zwiększyć ilość notatek informacyjnych, lecz uzależniają to od rozszerzenia zespołu współpracowników dla odpowiednich obszarów językowych. Niemal zbyt liczne wydaje się stwierdzenie, że polskie (dość nieliczne!) publikacje o charakterze ekumenicznym nie zostały w tej bibliografii odnotowane, a w zestawieniu pism wykorzystywanych przez redakcję nie figuruje żadne czasopismo polskie.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

KARL PFAFFENBICHLER, *Gottes Volk auf neuen Wegen. Lesungen über Maria und die Kirche*, Wien—Freiburg—Basel 1968, Herder, s. 199.

Sobór Trydencki wycisnął na Kościele swe piętno głównie dlatego, że wielu papieży, biskupów i zakonów starało się wprowadzić w życie jego uchwały. Podobnie, praktyczna wartość uchwał II Soboru Watykańskiego dla Kościoła zależy od intensywności realizowania jego postanowień. Zadanie to nie jest łatwe, gdyż większość duchowieństwa i wiernych świeckich tkwi swą umysłowością jeszcze w epoce przedsoborowej. Potrzeba nie tylko naukowych komentarzy myśli soboru, lecz w równej mierze popularyzacji ducha soborowego dostosowanych do potrzeb przeciętnych wiernych, w niewielkim stopniu zaangażowanych w życie Kościoła i nie sięgających po uczone rozprawy.

Karl Pfaffenbichler, profesor dogmatyki w seminarium duchownym w St. Pölten i dzięki swym kazaniom radiowym znany w Austrii kaznodzieja, podaje w formie bezpretensjonalnej lektury treść najważniejszych dokumentów wydanych przez Vaticanum II. Autor przekazuje nowe pojmowanie Kościoła i na tym tle obraz Maryi ukazany przez sobór. Książka może stanowić wzór, jak należy podawać uchwały soborowe, aby ułatwić ich zrozumienie przez wiernych.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

BONIFAC A. WILLEMS, *Erlösung in Kirche und Welt*, Freiburg—Basel—Wien 1968, Quaestiones disputatae t. 35, Herder, s. 118.

Postępująca sekularyzacja stawia nowe problemy przed teologią i życiem wiary. Współczesny człowiek coraz mniej odczuwa potrzebę odkupienia. Teologowie i duszpasterze stają obecnie przed pytaniem, czy człowiek, który czuje się wolny i autonomiczny, wyzwolony z lęku przed siłami przyrody i bóstwem, pragnie jeszcze odkupienia?

Zagadnieniem tym zajmuje się holenderski dominikanin B. A. Willems. W oparciu o współczesne doświadczenie ludzkiej egzystencji poszukuje w człowieku punktu zaczepienia dla kościelnego przepowiadania o Odkupieniu oraz zastanawia się, w jaki sposób zbawcze dzieło Jezusa Chrystusa może dostrzeć do konkretnego wierzącego.

Willems występuje przeciw utartemu w teologii podziałowi na zbawienie „obiektywne” i „subiektywne”. Pierwsze oznaczało dzieło zbawcze dokonane przez Jezusa Chrystusa, drugie określało zastosowanie, „aplikację” obiektywnego zbawienia konkretnemu człowiekowi. Odrzucając to rozróżnienie Willems usiłuje znaleźć formułę bardziej odpowiadającą rzeczywistości przedstawionej na kartach Nowego Testamentu. Powołuje się na naukę św. Pawła, że odkupienie dochodzi do nas przez wiarę i sakramenty. Przez wiarę człowiek powierza się Chrystusowi, który dla nas przyjął śmierć. Wiara ta wyraża się formami podanymi przez Chrystusa, przede wszystkim

chrztem i Eucharystią. Przez sakramenty te zyskujemy wspólnotę z ukrzyżowanym i zmartwychwstałym Panem (Rz 6, 3—11; 1 Kor 10, 16—21).

Willems omawia spotkanie człowieka z Jezusem Chrystusem w Eucharystii sprawowanej w Kościele. Przedstawiając Kościół jako wydarzenie zbawcze podaje pogłębioną interpretację uchwał II Soboru Watykańskiego dotyczących pojmowania Kościoła.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

GILBERT BOUWMAN, *Das dritte Evangelium. Einübung in die formgeschichtliche Methode*, tłum. z holenderskiego Hugo Zulauf, Düsseldorf 1968, Patmos—Verlag, s. 184.

G. Bouwman, holenderski profesor egzegezy Nowego Testamentu na katolickim wydziale teologicznym w Tilburgu, koncentruje swe badania naukowe wokół literackiej spuścizny św. Łukasza. W ostatnim dziele do Ewangelii św. Łukasza stosuje metodę rozwoju form literackich (*formgeschichtliche Methode*). Opiera się na wskazaniach instrukcji *De historica Evangeliorum veritate*, wydanej przez Komisję Biblijną w r. 1964, która posługując się zwykłymi w takiej sprawie zastrzeżeniami pozwala stosować tę metodę „w celu pełniejszego zrozumienia Ewangelii”.

Książka jest niezwykle interesująca już jako konkretny przykład zastosowania *Formgeschichte* przez badacza katolickiego. Jeszcze bardziej zacieka wia zasadnicza teza autora, że św. Łukasz około r. 63 napisał Dzieje Apostolskie, a powstanie Ewangelii przypada na okres późniejszy, gdzieś na lata 80—90. Zdaniem Bouwmana św. Łukasz podejmuje w Ewangelii problemy charakterystyczne właśnie dla tego okresu, kiedy odwleka się nadejście paruzji, a chrześcijan interesuje kwestia ubóstwa, cierpienia i śmierci, zjawisk pseudocharyzmatycznych, nowego faryzajzmu itp. Autor potrafi przedstawić zagadnienia w sposób żywy, stale akcentując wnioski, jakie płyną z Łukaszowej Ewangelii dla życia Kościoła współczesnego.

Interesujące studium Bouwmana niewątpliwie wywoła dyskusje wśród biblistów, gdyż stawia tezę odbiegającą od utartych poglądów i pragnie rzucić nowe światło dla rozwiązania tzw. kwestii synoptycznej.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

ALBERT STROBEL, *Die Weisheit Israels*, Aschaffenburg 1967, Paul Pattloch Verlag, s. 123.

Encyklopedyczne wydawnictwo *Der Christ in der Welt* ma na celu dać czytelnikom pogląd na pozycję chrześcijaństwa w dzisiejszym świecie. Współpracują przy tym wydawnictwie autorzy francuscy i niemieccy pod kierunkiem doradczym Jana Hirschmanna SJ. Tomik zatytułowany *Die Weisheit Israels* jest piątym z serii biblijnej i stanowi wprowadzenie do pięciu ksiąg sapiencjalnych Starego Testamentu (Przysłów, Hioba, Koheleta, Syracha i Mądrości). Właściwe omówienie zagadnień właściwych każdej z nich poprzedzone zostało ogólnymi wiadomościami o mądrości i sapiencjalnej twórczości hebrajskiej. Tytuł całego tomiku jest identyczny z tytułem tego pierwszego wprowadzającego rozdziału, ale wskazuje też na tematyczne potraktowanie wszystkich pięciu ksiąg właśnie pod kątem rozwoju idei mądrości w nich zawartej. Już sam tytuł każdego rozdziału, począwszy od rozdz. III, podaje zasadniczy profil mądrości w omawianej w danym rozdziale księdze.